

Số: /BC-TCKTTV

Hà Nội, ngày tháng 7 năm 2019

BÁO CÁO

về tình hình hạn hán, xâm nhập mặn tại Trung Bộ năm 2019, nguy cơ hạn hán, thiếu nước ở Đồng bằng sông Cửu Long mùa khô năm 2019-2020

Kính gửi: Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống thiên tai

Hiện nay, ở khu vực Trung Bộ do nắng nóng và thiếu hụt lượng mưa trong thời gian dài, mực nước trên một số lưu vực sông đã xuống thấp nhất lịch sử, mực nước một số hồ chứa xuống dưới mực nước chết, tình trạng hạn hán, xâm nhập mặn đã và đang diễn ra tại một số địa phương ở Trung Bộ.

Trên lưu vực sông Mê Công, mực nước thượng lưu sông đang ở mức rất thấp, nhiều trạm xuống thấp nhất lịch sử, dự báo tình hình mưa khu vực thượng lưu sông Mê Công và vùng Đồng bằng sông Cửu Long có khả năng thiếu hụt trong mùa lũ, dẫn đến đỉnh lũ năm 2019 ở đầu nguồn sông Cửu Long ở mức thấp, nguy cơ cao xảy ra tình trạng hạn hán thiếu nước, xâm nhập mặn ở Đồng bằng sông Cửu Long trong mùa khô năm 2019-2020.

I. TÌNH HÌNH HẠN HÁN, XÂM NHẬP MẶN TẠI TRUNG BỘ

1.1. Nhiệt độ và lượng mưa

Từ tháng 4-7/2019 đã xuất hiện nhiều đợt nắng nóng diện rộng; gay gắt và kéo dài nhất là đợt nắng nóng và kéo dài từ 18-22/4, 3/6-1/7, 5/7 (đợt nắng nóng từ 3/6-1/7 là một trong những đợt kéo dài nhất trong 30 năm qua ở Trung Bộ). Nhiệt độ trung bình các tháng phổ biến cao hơn từ 2-3°C so với trung bình nhiều năm (TBNN); nhiệt độ cao nhất ngày một số điểm vượt giá trị lịch sử, như: Con Cuông (Nghệ An) 43,3°C, Quỳnh Hợp (Nghệ An) 43°C, Đô Lương (Nghệ An) 41°C, Hương Khê (Hà Tĩnh) 43,4°C (cao nhất trong lịch sử khí tượng), Tuyên Hóa (Quảng Bình) 41,6°C. Cùng với nắng nóng, gió phơn Tây Nam hoạt động mạnh khiến độ ẩm không khí ở mức thấp, phổ biến từ 40-60%; lượng bốc hơi trong 3 tháng 4, 5, 6/2019 cao hơn TBNN từ 20-30%, tương đương năm 2015.

Các đợt mưa ở Trung Bộ thường ngắn và tổng lượng mưa không lớn, tổng lượng mưa từ tháng 1-6/2019 ở Trung Bộ thấp hơn so với TBNN từ 20-90%.

1.2. Dòng chảy và xâm nhập mặn

Lượng dòng chảy trên các sông thuộc khu vực Trung Bộ phổ biến thấp hơn TBNN cùng kỳ từ 35-60%, một số sông hụt trên 70% như sông Mã (Thanh Hóa), sông Cả (Nghệ An), sông Vu Gia (Quảng Nam), sông Ba (Phú Yên),... Một số sông mực nước đã xuống mức thấp nhất trong chuỗi số liệu

quan trắc như sông Thu Bồn, sông Trà Khúc. Khu vực Tây Nguyên, dòng chảy trên các sông phổ biến ở mức thấp hơn TBNN. Tuy nhiên, khu vực này đã vào mùa mưa, nên thường xuyên có các đợt mưa nhỏ, tình trạng hạn hán, thiếu nước không gay gắt như khu vực Trung Bộ.

Dung tích trung bình các hồ chứa thủy lợi đạt từ 30-60% dung tích thiết kế. Nhiều hồ chứa thủy điện ở Trung Bộ xuống thấp hơn mực nước dâng bình thường (MNDBT) từ 15-20m.

Xâm nhập mặn sâu vào nội đồng đã diễn ra tại các tỉnh Quảng Trị, Đà Nẵng và nhất là tại Quảng Nam. Đã xuất hiện độ mặn cao nhất kể từ khi có số liệu quan trắc đến nay (năm 2005).

1.3. Dự báo tình trạng hạn hán và xâm nhập mặn ở Trung Bộ

Dự báo, hiện tượng El Nino yếu duy trì từ nay đến khoảng tháng 11/2019 với xác suất khoảng 50-55%, sau đó, ENSO có khả năng trở về trạng thái trung tính nhưng nghiêng về pha nóng từ tháng 12/2019.

Dưới tác động của El Nino, nhiệt độ trong các tháng tiếp theo của năm 2019 trên phạm vi toàn quốc phổ biến ở mức cao hơn TBNN cùng thời kỳ khoảng 0,5-1,0°C. Từ nay đến tháng 8/2019, nắng nóng còn tiếp tục xảy ra ở miền Trung, vùng núi phía Tây Trung Bộ còn có khả năng xảy ra nắng nóng gay gắt. Tổng lượng mưa tại khu vực Trung Bộ trong tháng 8-9/2019 phổ biến cao hơn TBNN cùng thời kỳ từ 10-30%; các tháng khác phổ biến thấp hơn TBNN cùng thời kỳ từ 10-25%.

Kết quả tính toán chỉ số khô hạn khí tượng, chỉ số cạn thủy văn đều đang ở mức rất cao và đều ở ngưỡng hạn nặng đến rất nặng từ Nghệ An đến Khánh Hòa. Do đó, tuy nhận định trong tháng 8-9/2019 lượng mưa tăng hơn nhưng không nhiều, nên từ nay đến hết tháng 8/2019, lượng dòng chảy trên các sông thuộc khu vực Trung Bộ tiếp tục suy giảm và ở mức thiếu hụt so với TBNN phổ biến từ 40-65%, một số nơi thiếu hụt trên 80% như ở Quảng Nam, Bình Định và Phú Yên.

Mực nước trên các sông thuộc khu vực Trung Bộ tiếp tục xuống mức thấp hơn nhiều so với TBNN cùng kỳ. Tình trạng hạn hán, xâm nhập mặn tiếp tục diễn ra tại các tỉnh từ Nghệ An đến Khánh Hòa, đặc biệt là các tỉnh Quảng Nam, Quảng Ngãi, Bình Định, Phú Yên. Hạ lưu một số sông có khả năng xuất hiện độ mặn cao nhất trong chuỗi số liệu quan trắc (xuất hiện vào cuối tháng 7 đầu tháng 8/2019).

II. NGUY CƠ LŨ THẤP NĂM 2019, HẠN HÁN, XÂM NHẬP MẶN MÙA KHÔ NĂM 2019 -2020 VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

2.1. Hiện trạng mưa và dòng chảy

Từ đầu tháng 6 đến nay (25/7), tổng lượng mưa trên lưu vực sông Mê Công ở mức thấp hơn TBNN từ 30-70% và thấp hơn cùng kỳ năm 2015 khoảng 33%. Tổng lượng dòng chảy các trạm trên dòng chính sông Mê Công thiếu hụt từ 35-45% so với TBNN và tương đương cùng kỳ năm 2015.

Mức nước tại các trạm thượng lưu sông Mê Công ở mức thấp hơn TBNN từ 2,5 -5,5m, các trạm trung lưu thấp hơn từ 3,0-6,2m, hạ lưu thấp hơn từ 2,5-5,4m. Đặc biệt tại một số trạm trung, hạ lưu sông Mê Công như Pakse (Lào), Strungtreng (Campuchia) mực nước đã xuống mức thấp hơn năm 2015 và đạt giá trị thấp nhất cùng thời kỳ. Tại Biền Hồ (Campuchia) mực nước thấp hơn TBNN khoảng 2,0m, thấp hơn năm 2015 khoảng 0,5m.

Mức nước cao nhất ngày ở đầu nguồn sông Cửu Long thấp hơn TBNN cùng kỳ 0,5-0,9m, xấp xỉ cùng kỳ năm 2010 và thấp hơn cùng kỳ năm 2015.

2.2. Dự báo mưa, lũ năm 2019 và nhận định mùa khô năm 2019-2020

a) Dự báo mưa

Từ nay đến cuối năm 2019, khu vực Trung Bộ có khả năng bị ảnh bởi 1-2 cơn bão, nhiều khả năng gây mưa cho lưu vực sông Mê Công. Trong tháng 8-9, tổng lượng mưa (TLM) khu vực thượng lưu (Lào-Trung Quốc) ở mức cao hơn so với TBNN khoảng 10-20%, khu vực hạ lưu (nam Lào - Campuchia) xu hướng mưa nhiều hơn trong các tháng 8-9 và bắt đầu thiếu hụt mưa từ tháng 10/2019. Tháng 10-12/2019, mưa giảm nhanh, TLM có xu hướng thấp hơn so với TBNN trên các khu vực Lào-Campuchia.

TLM ở khu vực Đồng bằng sông Cửu Long trong tháng 8 xấp xỉ so với TBNN, riêng miền Đông Nam Bộ và Bắc Tây Nguyên có xu hướng nhiều hơn TBNN từ 5-20%, tháng 9 có xu hướng cao hơn từ 5-20%, tháng 10 mưa giảm nhanh, TLM có xu hướng thấp hơn so với TBNN. Từ tháng 11/2019-1/2020, TLM khu vực phổ biến thấp hơn TBNN từ 10-30%.

b) Dự báo lũ và nhận định mùa khô năm 2019-2020

Từ tháng 8-10/2019, tổng lượng dòng chảy tại các trạm trên dòng chính sông Mê Công ở mức thấp hơn TBNN từ 10-30% và cao hơn năm 2015 từ 5-12%. ***Do thiếu hụt lượng mưa và dòng chảy ở thượng nguồn sông Mê Công nên đỉnh lũ năm ở Đồng bằng sông Cửu Long ở mức thấp (Báo động 1), thời gian xuất hiện mực nước đỉnh lũ khả năng xảy ra vào cuối tháng 9 đầu tháng 10/2019.***

Dự báo đỉnh lũ năm 2019 trên sông Cửu Long (tại trạm Tân Châu và Châu Đốc) ở mức thấp, tổng lượng dòng chảy thượng nguồn sông Mê Công về khu vực ĐBSCL thiếu hụt nhiều so với TBNN, đặc biệt sau tháng 9/2019, lượng mưa giảm nhanh dẫn đến dòng chảy vùng trên sông cũng suy giảm nhanh. Do đó, trong mùa khô năm 2019-2020, mực nước đầu nguồn sông Cửu Long chịu ảnh hưởng mạnh của thủy triều. ***Nguy cơ cao xảy ra tình trạng hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn vùng cửa sông Nam Bộ trong mùa khô năm 2019-2020, đặc biệt tình trạng xâm nhập mặn có thể diễn ra rất sớm từ những tháng đầu năm 2020.*** Các địa phương ở Đồng bằng sông Cửu Long nói riêng và khu vực Nam Bộ nói chung cần sớm có các biện pháp chủ động phòng chống hạn hán và xâm nhập mặn cho mùa khô năm 2019-2020.

III. CÔNG TÁC CHỈ ĐẠO, ĐIỀU HÀNH DỰ BÁO, CẢNH BÁO PHỤC VỤ PHÒNG CHỐNG THIÊN TAI

Tổng cục Khí tượng Thủy văn đã chỉ đạo các đơn vị dự báo theo dõi chặt chẽ diễn biến và ban hành sớm, sát thực tế nhất diễn biến tình hình hạn hán phục vụ công tác ứng phó. Các thông tin dự báo, cảnh báo hạn hán được gửi tới các cơ quan theo quy định. Ngay từ đầu năm 2019 đã nhận định nền nhiệt độ trung bình các tháng ở hầu hết các vùng trong cả nước có xu hướng cao hơn TBNN, lượng mưa thiếu hụt nhiều so với TBNN. Lượng dòng chảy năm ở các sông thuộc Trung Bộ suy giảm, ở mức thiếu hụt nhiều so với TBNN. Không có khả năng xuất hiện lũ sớm ở đầu nguồn sông Cửu Long. Bản tin dự báo hạn hán và xâm nhập mặn cho khu vực Trung Bộ, Tây Nguyên và Nam Bộ định kỳ phát hành 10 ngày/bản tin từ khoảng giữa tháng 4/2019 đến nay. Các thông tin dự báo, cảnh báo hạn hán được gửi tới các cơ quan theo quy định.

Tổng cục Khí tượng Thủy văn đã phối hợp với các cơ quan liên quan, các chuyên gia trong và ngoài nước, tổ chức các buổi thảo luận về tình hình hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn ở Trung Bộ, lũ thấp ở Đồng bằng sông Cửu Long để có những nhận định kịp thời về diễn biến thiên tai. Đồng thời phối hợp với các cơ quan truyền thông cung cấp thông tin, truyền tin về tình hình thiên tai phục vụ cộng đồng.

Tổng cục KTTV sẽ tiếp tục chỉ đạo các đơn vị dự báo theo dõi chặt chẽ diễn biến tình hình thiên tai và ban hành bản tin kịp thời phục vụ công tác ứng phó.

Trân trọng báo cáo./.

TỔNG CỤC TRƯỞNG

Nơi nhận:

- Như trên;
- Trưởng ban Chỉ đạo TW về PCTT (để b/c);
- Các Phó trưởng Ban Chỉ đạo TW về PCTT (để b/c);
- Văn phòng Chính phủ (để b/c);
- Bộ trưởng (để b/c);
- Thứ trưởng Lê Công Thành (để báo cáo);
- Bộ NN&PTNT;
- Ban Chỉ huy PCTT&TKCN, Bộ TNMT;
- Lưu: VT, DBQG, VL(35).

Trần Hồng Thái